

О. Г. Повх

«Використання сучасних інновацій – запорука ефективності та результативності освітнього процесу при підготовці кваліфікованих робітників професії «водій автотранспортних засобів»

Перехід України до ринкової економіки привів до того, що у значної частини молоді недостатній рівень сформованості ділової і соціальної активності, відсутні ряд якостей, а це не дозволяє успішно працювати в нових економічних умовах.

Зростання конкуренції на ринку праці пред'являють до всіх працівників незалежно від сфери їх діяльності специфічні вимоги: свободу дій, заповзятливість, самостійність, творчі здібності, ділову активність.

Особливого значення сьогодні набувають такі якості робітників, як: професіоналізм, компетентність, творча активність, креативність, здатність навчатися протягом всього життя. У зв'язку з цим в освіті впроваджуються і дедалі розвиваються нові інноваційні педагогічні технології, які створюють умови формування всебічно розвинутої людини.

Навчальний процес посилюється використанням активних і інтерактивних методів навчання, направлених на розвиток творчого мислення, формування відчуття самостійності, рішучості, відповідальності, вміння адаптуватися у змінних життєвих ситуаціях, самостійно критично мислити, бути комунікабельним, вміння працювати в колективі.

Працюючи викладачем ПДР в своїй педагогічній діяльності при проведенні уроків широко використовую нові сучасні педагогічні технології, особистісно-орієнтоване навчання, нетрадиційні форми і методи навчання, індивідуальний диференційний підхід у навчанні, активні методи навчання, метод ділової активності, дослідницько-пошуковий метод, метод проєктів, метод квестів, інформаційно-комп'ютерні технології.

Збираю і систематизую методичні напрацювання по втіленню ділової активності в навчальний процес, по використанню активних та інтерактивних методів навчання, по роботі в малих групах.

Працюю над втіленням в навчальний процес тих форм і методів, які сприяють формуванню у здобувачів освіти навичок самостійної діяльності.

При проведенні уроків використовую різні види нетрадиційних форм та методів навчання, з метою формування пізнавальних інтересів у здобувачів освіти застосовую інтерактивні методи навчання: ділові ігри, мозкові атаки, проведення брейн-рингів, КВК, тестові завдання, «доміно», складання та розв'язування кросвордів з предмету. Використання цих методів сприяє

підвищенню успішності з предмету та підвищенню якості знань здобувачів освіти, а також уроки стають більш цікавими.

Інтерактивні технології дають мені можливість підняти інтерес здобувачів освіти до предмету, розвивають творчу самостійність, здобувачі освіти вчаться користуватися різними джерелами знань. працюють над розв'язанням будь-якої проблеми.

Одним з ефективних інтерактивних методів навчання при викладанні ПДР є **метод розв'язання проблем** (проблемне навчання). Замість того, щоб «транслявати» учням факти та їх взаємозв'язок, можна запропонувати їм проаналізувати ситуацію (проблему) і здійснити пошук шляхів змінення даної ситуації до кращого. Як викладач, намагаюсь показати логіку, методику, продемонструвати прийоми розумової діяльності здобувачів освіти. Під час підготовки до заняття роблю аналіз і відбір основного ключового матеріалу, підбір основних проблем і трансформацію їх в проблемні ситуації. Вміння розв'язувати проблеми необхідні людині в будь-якій сфері її діяльності та повсякденному житті. Якщо ліцеїсти володіють вмінням вирішувати проблеми, їх цінність для компаній, де вони будуть працювати, багаторазово зростає. Крім того, вони отримують навички, які знадобляться їм впродовж всього життя.

Якщо учень, опинившись у нестандартній ситуації, не зміг з неї вийти, необхідно сформулювати проблему, що виникла, вказати на причини, які привели до цього і пояснити навчальний матеріал, необхідний для розв'язання запропонованого завдання.

Більшість сучасних підприємств зацікавлені в кадрах, які спроможні приймати на себе відповідальність і працювати самостійно. Щоб зробити це, учням необхідно вміти виявляти проблеми та пропонувати рішення, тобто те саме, що є основою ключового вміння вирішувати проблеми. Під час розв'язання проблеми здобувачі освіти поглиблюють свої знання з конкретного питання. Проблемні ситуації можна запропонувати при вивченні всіх тем предмету.

При проведенні уроків можна використовувати **інтерактивні вправи**, які дозволяють підвищити інтерес здобувачів освіти до предмету; зробити уроки пізнавальними, більш цікавими; внести різноманітність в навчально-виховний процес та підвищити активність, навіть пасивних учнів на уроках.

Інтерактивна вправа «Дерево рішень» (група ділиться на 3 групи з однаковою кількістю учнів. Кожна група обговорює питання й робить записи на своєму «дереві» (аркуш ватману), потім групи міняються місцями і дописують на «деревах» сусідів свої ідеї.)

Завдання для 1 підгрупи – запишіть на «дереві» зовнішні світлові прилади, які повинні бути увімкнені в темну пору доби та в умовах недостатньої видимості.

Завдання для 2 підгрупи – запишіть на «дереві» дії водія у разі погіршення видимості, що викликано світлом фар зустрічних транспортних засобів.

Завдання для 3 підгрупи – запишіть на «дереві» правила користування протитуманними фарами.

Проводжу *інтерактивні вправи: «Інтерв'ю», «Відгадай девіз водія»* та інші.

Дуже цікаво учням пограти у *рольову гру «Суд над водієм-порушником»*.

Правила проведення гри:

Викладач проводить розподіл ролей:

- Суддя – викладач
- Сторона обвинувачення – автоінспектор
- Сторона захисту – правозахисні групи (робота малими групами)
- Водії порушники ПДР – учні
- Експерт – добре підготовлений учень
- Секретар суду – учень

Потім імітується судовий процес, де кожен учень виконує свою роль. За допомогою таких рольових ігор здобувачі освіти краще засвоюють вивчений матеріал.

Часто на уроках проводжу ігри творчого характеру. А саме:

«Якби я був ..., щоб я зробив?» - уявити себе у ролі..., придумати ситуацію та прокоментувати вихід з неї;

«Вилучіть зайве слово»;

«Закінчити речення»;

«Запропонуйте власний вихід із запропонованої ситуації»;

«Намалюйте малюнок до запропонованої ситуації» та інші.

При проведенні уроків ПДР є ефективним використання завдань дослідницько-пошукового характеру. При виконанні таких завдань здобувачам освіти необхідно вміти знаходити інформацію з різних джерел, вміти користуватися додатковою літературою, Інтернетом, засобами масової інформації, журналами. Окрім того, отримані результати треба систематизувати, проаналізувати, зробити висновки. В ході самостійної пошукової діяльності в учнів формуються нові знання та розвиваються здібності такі, як активність, зацікавленість, ерудиція, творче мислення та інші значущі якості. Такі завдання можна використовувати при вивченні тем: «Проїзд перехресть», «Регулювання дорожнього руху», Порядок руху, зупинки та стоянки транспортних засобів» та інші. У практичній діяльності використовую

різноманітні нестандартні форми проведення уроків: уроки-змагання, уроки загального огляду знань (уроки-заліки, уроки взаємного та самостійного навчання), уроки-диспути, уроки-презентації, уроки-конкурси, відео-уроки, комп'ютерне та он-лайн тестування учнів. Такі форми і методи організації навчально – виховного процесу забезпечують максимальну самостійність навчання учнів.

При проведенні уроків ПДР використовую також технічні засоби навчання, інформаційно-комп'ютерні технології. Я широко використовую ІКТ на різних етапах уроку. Мною створені: банк відеофільмів, відео уроків, анімацій, схеми, таблиці та завдання, що значно підвищують результативність уроків та наповнюють їх наочністю.

ІКТ використовую на різних етапах уроку.

Переваги використання ІКТ на уроках:

інтенсифікація самостійної роботи здобувачів освіти;

зростання обсягу виконаних за урок завдань;

розширення інформаційних потоків при використанні Internet;

підвищення мотивації та пізнавальної активності за рахунок різноманітності форм роботи.

Таким чином, використання комп'ютерної техніки та відповідного програмного забезпечення з правил дорожнього руху, розумне та ефективне поєднання різноманітних навчальних методик дає змогу викладачу ефективно організовувати навчально-пізнавальний процес занять.

Важливе місце на моїх уроках займають мультимедійні презентації. Мною створено ряд комп'ютерних презентацій, за допомогою яких урок стає більш цікавим, інформованим, різноплановим. Наявність малюнків, схем, графіків, діаграм дають можливість краще запам'ятати матеріали уроку.

Мультимедійні технології допомагають учням краще сприймати навчальний матеріал, зростає зацікавленість, підтримується індивідуалізація навчання, розвиток творчих здібностей.

При проведенні уроків можна запропонувати здобувачам освіти переглянути уривки з документальних фільмів, а потім обов'язково обговорити побачене.

Важливе місце на моїх уроках займають тестові завдання.

Я розробив тестові завдання для проведення підсумкового контролю знань з предмету ПДР за темами: «Дорожні знаки. Дорожня розмітка», «Регулювання дорожнього руху», «Проїзд перехресть», «Особливі умови руху», «Перевезення людей та вантажів» та інші.

Втілюю в практику своєї роботи проектні технології, які є однією з інноваційних принципово нових педагогічних технологій. Технологія проектування передбачає розв'язання учнем, або групою учнів якої-небудь проблеми, при цьому використовуються різноманітні методи, засоби навчання, а з іншого боку відбувається інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, творчості. Найбільш плідною робота по розробці проектів є для учнів. Тому що, робота над проектом включає усвідомлення учнем мети, оформлення задуму, розробку організаційного плану, роботу за планом, підбиття підсумків у вигляді звітів. Проблема мусить бути знайома і значуща, для її розв'язання необхідно застосовувати здобуті знання або ті, що їх належить здобути.

На своїх уроках я навчаю здобувачів освіти ділової активності— це один із шляхів підвищення інформованості молоді про підприємництво і заповзятливість, а також розвитку особистісних навичок, життєвої позиції і поведінкових моделей. Молодим людям потрібні такі навички, як здатність організувати і вести власну справу сьогодні чи коли-небудь у майбутньому, тому що саме в цьому напрямку йде розвиток національної економіки. Мною було проведено дослідницьку роботу з питань професійної культури майбутніх водіїв, яка визначила необхідність не тільки підготовки спеціалістів з визначеним набором професійних знань, вмінь і навичок, але й з високим рівнем професійної культури. Забезпечувати цей процес необхідно через відповідну технологію формування професійної культури учнів. В ігровій формі, на основі практичних тренінгів учні ліцею виробляють практичні професійні навички наполегливості, самостійності, комунікабельності та толерантності.

Портфоліо є популярним та цікавим елементом роботи педагога на уроці. Це комплект інформаційних, дидактичних і методичних матеріалів до навчального проекту, розроблений з метою його ефективної організації та навчання з теми. Структура портфоліо складається з плану проекту, дидактичних матеріалів для учнів на повторення, закріплення нового матеріалу, самостійних робіт, завдань з алгоритмами розв'язування; методичних матеріалів. Створення портфоліо - це процес збирання, перегляду, поповнення змістової, методичної інформації, що стосується певної навчальної теми, уроку, різних форм оцінювання діяльності учнів.

Дуже модно сьогодні на своїх уроках використовувати квести. Квест – це гра, основним принципом якої є покрокове виконання заздалегідь підготовлених завдань. Квести можуть бути командними або індивідуальними. Вони роблять урок емоційним, жвавим, «живим», насиченим різною інформацією. На уроках з використанням квестів не буває пасивних учнів.

На своїх уроках я проводжу різні квести. Наприклад, гра-квест під назвою **«Ми обираємо життя!»** Кожна з команд отримує маршрутний лист гри, де вказано

порядок та місцезнаходження станцій квесту. На кожній із станцій гравців чекатиме її викладач із різноманітними завданнями. (*Роздача маршрутних листів командам*). Останньою станцією є станція «Секрет» і для того, щоб її пройти потрібно бути уважними на кожній із зупинок. Виграє та команда, яка набере найбільше балів на станціях та зможе розшифрувати вислів Леонардо да Вінчі.

Квест « Від рідного порога– безпечна дорога»

навчає здобувачів освіти дотримуватися правил дорожнього руху, орієнтуватися в дорожній ситуації, стимулювати пізнавальну та творчу діяльність, розвивати вміння працювати в команді, бути мобільними, виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я й життя.

Не менш цікавим є проведений мною квест «Я – учасник дорожнього руху», який присвячений безпечній поведінці на дорозі та всьому, що з цим пов'язане.

Об'єктивне прискорення науково-технічного і соціального прогресу, кризові економічні, екологічні, демографічні, політичні та інші явища, що виникли у сучасному світі, неминуче позначаються на системі освіти, загострюють протиріччя і труднощі формування молодого покоління.

Впровадження інновацій у галузі професійної освіти сприяє не лише істотному підвищенню рівня підготовки кваліфікованих фахівців, а й переорієнтації ЗП(ПТ)О на особистість.

Йде час, удосконалюються технологічні процеси, розробляються новітні технології, але ніщо не обходиться без людини, робітника, спеціаліста, професіонала. Без робітника не впровадиться в життя найвища ідея вченого, наймодернізованіший проект інженера, конструктора, не буде працювати найновіша техніка.

Життя вимагає від випускників ЗП(ПТ)О інтелектуального і морального розвитку, формування критичного і творчого мислення, вміння працювати з інформацією, відповідальності, ініціативності, комунікативності, самостійності мислення. Під час навчання із застосуванням інноваційних методів учень стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності. Завдяки ефекту новизни та оригінальності інтерактивних методів при правильній їх організації зростає цікавість до процесу навчання. Інтегрування звичайного уроку з інноваційними методами навчання дозволяє зробити процес навчання більш цікавим, різноманітним, інтенсивним, а кінцевий результат набагато вищим.

Я на власному досвіді переконався: при впровадженні інноваційних форм і методів навчання у навчально-виробничий процес значно зросли:

- рівень технічного і творчого мислення здобувачів освіти;
- зацікавленість майбутньою професією;
- рівень розвитку мислення і здібностей учнів (застосування знань у проблемних ситуаціях);
- самостійність здобувачів освіти .

Використання інноваційних технологій допомагає викладачу краще оцінити здібності і знання здобувача освіти, зрозуміти його, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання, стимулює його професійний ріст і подальше освоєння нових методів. Інноваційні технології навчання передбачають не просто отримання знань, а творче відношення до них, сприяють формуванню і вихованню освіченого, творчого, професійно здібного кваліфікованого робітника, розвитку у здобувачів освіти підприємницьких моделей поведінки, активної життєвої позиції, цілеспрямованості, впевненості в собі, навичок раціонального використання часу, своїх внутрішніх ресурсів.

Таким чином, безумовно, інноваційні технології навчання – шлях до підвищення якості професійної освіти, зацікавленості здобувачів освіти у навчанні. Вони дають змогу: диференціювати та індивідуалізувати процес навчання, формують внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоювання та передачі інформації, сприяють формуванню комунікативних якостей здобувачів освіти, активізують розумову діяльність. Майбутнє професійно - технічної освіти за інноваційними технологіями навчання.